

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 10. 5. 1957, sp. zn. Cz 665/56

Číslo: 103/1957

Právní věta:

Byl-li vedle potřeby pronajimatelovy [§ 1 písm. f) nař. č. 179/1950 Sb., o důležitých důvodech k výpovědi chráněných nájmu nebo k jich zrušení bez výpovědi], úspěšně uplatněn i jiný výpovědní důvod [§ 2 písm. a) cit. nař.], je vyloučeno použití ustanovení § 390 o. s. ř. o hrazení nákladů řízení pronajimatelem.

Totéž v takovém případě platí i o přípustnosti použití § 386 odst. 1 o. s. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 10.05.1957

Spisová značka: Cz 665/56

Číslo rozhodnutí: 103

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada nákladů, Náhrada nákladů řízení, Nájem chráněné, Náklady řízení

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Lidový soud ve Strakoniciích dal přivolení k výpovědi z bytu proti nájemci jednak z důvodu § 1 písm. f), jednak z důvodu § 2 písm. e) nař. č. 179/1950 Sb., o důležitých důvodech k výpovědi chráněných nájmu nebo k jich zrušení bez výpovědi, a uložil pronajimatelce, aby nájemci přispěla na stěhovací náklady částkou 200 Kčs, a nájemci, aby pronajimatelce zaplatil náklady řízení v částce 415 Kčs. Výrok o nákladech řízení odůvodnil tím, že k přivolení k výpovědi došlo i z jiného důvodu nežli z potřeby pronajimatelky.

Do rozsudku lidového soudu se odvolal jen nájemce, a to i do výroku o nákladech řízení, jichž náhrada nebyla vypovídajícímu nájemci podle § 390 o. s. ř. přiznána, poněvadž přivolení bylo dáno – podle odvolatele nesprávně – i z důvodu § 2 odst. 1 písm. e) cit. nař. Pronajimatelka se neodvolala, takže rozhodnutí lidového soudu zůstalo pravomocným v části ukládající pronajimatelce, aby nahradila nájemci stěhovací náklady.

Krajský soud v Čes. Budějovicích neshledal odvolání nájemcovo důvodným, pokud se týkalo výpovědního důvodu § 2 odst. 1 písm. e) cit. nařízení, vyhověl však jeho odvolání, pokud směřovalo do výroku o nákladech řízení tak, že náklady řízení v první stolici se vzájemně zrušují. Učinil tak na

základě úvahy, že v případě, že pronajimatel měl vedle výpovědního důvodu uplatněného z jeho potřeby úspěch i s jiným výpovědním důvodem (zde pro chování nájemcovy), nelze při nedostatku jiného zákonného ustanovení postupovat jinak, nežli posuzovat věc s hlediska ustanovení § 129 odst. 2 o. s. ř., t. j. náklady vzájemně zrušit, a to tím spíše, jestliže se nedá určit, jakých zvláštních nákladů si vyžádalo jednání o výpovědním důvodu pro potřebu pronajimatele a jednání o dalším výpovědním důvodu.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou nejvyššího soudu, že uvedeným rozsudkem krajského soudu v Čes. Budějovicích, pokud jím bylo vysloveno, že náklady řízení před soudem první stolice se vzájemně zrušují, a rozsudkem lidového soudu ve Strakonících ve výroku o náhradě stěhovacích nákladů, byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Ustanovení § 390 o. s. ř. je výjimkou z ustanovení § 129 o. s. ř., které jinak platí i v řízení podle druhého dílu deváté hlavy druhé části občanského soudního řádu, a to podle pravidla daného v § 2 o. s. ř. Výjimka ta, jak plyne z důvodové zprávy k § 390 o. s. ř., je odůvodněna úvahou, že je spravedlivé, aby v případě, kdy se činí výjimka ze zásady obecné ochrany nájemníků ve prospěch pronajimatele, v jehož výhradním zájmu se řízení vede, byly hrazeny náklady řízení nájemci, který pozbývá ochranu nikoli proto, že by se jí byl stal nehodným, nýbrž se zřetelem na potřebu pronajimatelovu.

Oprávněnost této výjimky však přestává, jakmile přivolení k výpovědi je dáváno nejen z důvodu potřeby pronajimatele, nýbrž i z důvodů jiných. Plyne to z úvahy, že přivolení by v takovém případě musil soud dát i tehdy, kdyby byl uplatněn jen jiný důvod než potřeba pronajimatelova, ačkoli ve skutečnosti je dán i důvod potřeby pronajimatelovy. Situace vypovídajícího nemůže být horší, když pro lepší zajištění úspěchu svého nároku uplatní i daný důvod své potřeby. Je proto v případě, že byl vedle potřeby pronajimatelovy úspěšně uplatněn i jiný výpovědní důvod, vyloučeno použití ustanovení § 390 o. s. ř.

Z toho vychází patrně i rozhodnutí krajského soudu. Nelze s ním však souhlasit, pokud z toho vyvozuje, že je nutno rozhodnout v takovém případě o nákladech řízení podle § 129 odst. 2 o. s. ř. Předpoklady tohoto ustanovení, že totiž účastník měl ve věci úspěch jen částečný, nejsou zde vůbec dány. Cílem návrhu pronajimatelky bylo dosáhnout přivolení k výpovědi. Jejím návrhu bylo vyhověno, přivolení k výpovědi bylo dáno a její úspěch ve věci byl úplný a nikoli jen částečný. Bylo proto třeba o nákladech rozhodnout podle § 129 odst. 1 o. s. ř.

Skutečnost, jaká část řízení a nákladů s tím spojených se týkala důvodu podle § 1 písm. f) cit. nař. a jaká důvodu podle § 2 odst. 1 písm. e) téhož nařízení, je pro otázku nákladů řízení bez významu, neboť ani toto zjištění nemohlo by přivodit, aby o nákladech bylo rozhodnuto podle § 129 odst. 2 o. s. ř. Stejně je tomu i v jiných případech, kdy uplatněný nárok je opřen o několik právních důvodů (na př. náhrada škody a bezdůvodné obohacení). Význam by zde měly jen skutečnosti rozhodné s hlediska účelnosti uplatňování práva (§ 129 odst. 1 o. s. ř.), nebo s hlediska zavinění účastníka či náhody jemu se přihodivší ve smyslu § 132 o. s. ř. Ani jedno ani druhé hledisko neodůvodňuje v daném případě zrušení nákladů.

Jestliže tedy krajský soud přesto náklady řízení před soudem první stolice zrušil, porušil zákon v ustanovení § 129 odst. 1 a § 129 odst. 2 o. s. ř.

Zákon byl však v souzené věci porušen též pravomocným výrokem lidového soudu, jímž tento uložil navrhovatelce zaplatit na stěhovacích nákladech odpůrci částku 200 Kčs. O přípustnosti použití § 386 odst. 1 o. s. ř. v případě, že přivolení bylo dáno i z jiného důvodu, než z důvodu potřeby pronajimatele, platí totéž, co bylo uvedeno o použití § 390 o. s. ř. Není proto v zákoně opory pro to,

aby pronajimatelce bylo uloženo hradit nájemci stěhovací náklady a lidový soud porušil svým výrokem o náhradě stěhovacích nákladů zákon v ustanovení § 386 odst. 1 o. s. ř.